Flysikkerhetsforum for operatører av innlands helikoptre

c/o Luftfartstilsynet
Postboks 243,
NO-8001 Bodø
Besøksadresse:
Bodø Lufthavn, Bodø

Telefon: 75 58 50 00
Telefaks: 75 58 50 05
mki@helikoptersikkerhet.no
www.helikoptersikkerhet.no

Medlemmer av Flysikkerhetsforum for operatører av innlands helikoptre

Referent:	Møteleder:	Møtedato
Marianne Kirkesæther	Geir Hamre	19.-20. november

Møtereferat

Heldagsmøte i Flysikkerhetsforum for operatører av innlands helikoptre

Quality Airport Hotel, Gardermoen 19.-20.november 2014

1. Velkomst, gjennomgang av agenda.
Leder ønsket velkommen. Det var noen nye representanter for selskapene som deltok på dette møtet, så det ble foretatt en kort presentasjon rundt bordet.

Gjennomgang av agenda. Ingen kommentarer - agenda godkjent.

2. Godkjenning av møtereferat 23.-24. september 2014
Referat godkjent etter en tilføying i punkt 3.

3. Hendelser og uhell siden september 2014
Luftfartstilsynet (LT) har mottatt bekymringsmelding fra Titania om helikoptre som flyr over sprengningsområde som er innmeldt som restriksjonsområde. Selskapene ble orientert om hvilket område dette gjelder.

LT har mottatt flere rapporter fra Avinor ATC om helikoptre som flyr inn i kontrollert luftrom uten klarering. Dette var ukjent for medlemmene i FsF, men samtlige tar dette opp internt i selskapene. Medlemmene ønsker direkte tilbakemelding fra LT på slike hendelser.

Informasjon vedrørende omorganisering av luftrommet i Sør-Norge har vært for dårlig fra Avinor sin side i forkant av iverksettelsen.

NORD Helikopter, Helitrans og Fonnafly informerte om hendelser de har hatt i perioden.

4. Ledelsens oppgaver siden siste møte.
Leder informerte om fremtidig personellsituasjonen i OH, som FsF i et brev til LT har uttrykt bekymring for.
Leder informerte også om et møte han har hatt med Transport Canada og canadiske operatører.

5. Seleksjon av piloter (Jon Lars Syversen)

Seleksjon handler om å ansette folk som passer, men utfordringene er mange. En testing kan være til hjelp, men gir ikke alle svarene. Temaet har vært diskutert i FsF flere ganger. Jon Lars Syvertsen er fly-psykolog, og var invitert til møtet for å snakke om testing som et hjelpemiddel i utvelgelse av den piloten man er ute etter. Vedlagt følger hans presentasjon.

Etter Syvertsens innlegg var det åpent for spørsmål og diskusjon. Det var enighet i forumet om at det kan være forskjellige typer man er ute etter ved en ansettelse.

Kombinasjon av testing og intervju er viktig. Selv om man ikke scorer høyt på teoretiske tester, så kan vedkommende likevel vise seg å være en pilot selskapet ønsker å satse på. Og selvfølgelig har man den omvendte situasjonen, der en person scorer høyt, men viser seg å ikke duge i en arbeidssituasjon. Man kan ikke fange opp om en pilot er en god presisjonsflyver (long-line) på en test.

Avgjørelse om testing skal være en del av beslutningsgrunnlaget ved ansettelse må ligge hos selskapets ledelse.

EHC har avist 30% av de som søker på helikopterutdanning. Alle anbefales å teste seg før de starter utdanningen, men spesielt de som skal ta instrumentutdannelse for evt. å få jobb offshore.

6. Hindermarkering med LED-lys vs NVG (Claus Tjalve)

Lufttransport ønsker en database der hinder med LED lys som ikke vises med NVG, er avmerket. Ledelsen vil undersøke med flyplassavdelinga i LT om det er mulig å få til noe slikt, og om man kan innhente opplysninger fra hindereierne om hvilke hindre dette gjelder.

I den nye merkeforskriften (BSL E 2-1) §16 står følgende: (10) *Hinderlys som benytter Light Emitting Diodes (LED) skal utstråle lys med en bølgelengde som gjør hinderlysene synlige for piloter som benytter Night Vision Imaging System.*

Men dette gjelder for nye master, vindturbiner etc. I §24 står følgende Overgangsbestemmelser: *(3) Luftfartshinder som er merket og vedlikeholdt i henhold til forskrift 3. desember 2002 nr 1384 om merking av luftfartshinder, skal være merket i samsvar med denne forskrift senest 15. oktober 2019.*

Det betyr at man har en overgangsperiode på fem år for å bytte til LED lys som er synlige med NVG, på master som er godkjent etter tidligere forskrift.

7. M517 kart i elektronisk versjon (Nils Roger Leithe/Tom Østrem)

Forsvaret sitter på digitale M517 kart, men kan ikke dele ut disse ukritisk pga. at blant annet NVE som er en bidragsyter i forhold til informasjon har klassifisert sine bidrag som graderte. Konkurransehensyn opp mot kommersielle karttilbydere er også noe som gjør at Forsvaret ikke fritt kan distribuere denne type informasjon.
Helitrans har tilgang til kartene gjennom sin avtale med DSB. De fleste operatører har samfunnsnyttige oppdrag fra tid til annet. Det er enighet om at tilgang til et godt kartgrunnlag vil fremme flysikkerheten.

FsF vil skrive et brev til Luftoperativt Inspektorat med en henstilling om at disse kartene gjøres tilgjengelig for bransjen. Tom Østerhus i Airlift skriver utkast til brev.

8. NLA informerer om intern havarirapport og sikkerhetstilrådninger. (Bjarte Ellingsen)
Bjarte Ellingsen har ledet den interne granskingskommisjonen etter ulykken til NLA på Sollihøgda. Mandatet har vært å dokumentere fakta, analysere, konkludere, komme med tilrådninger. Forumet ble informert om det arbeidet som er gjort.

9. Sikkerhetsstudien.
Vi må få fortgang i lukking av tilrådningene. Lukking må begrunnes i noe konkret, og godkjennes av SD.

På møtet ble følgende bestemt:

T12 *Etablere felles retningslinjer for kunder.*
T32 *Profesjonalisering av kundene.*
Det skal avholdes to kundeseminar i uke 7, et i Oslo og et i Bodø. Følgende personer ble valgt inn i arbeidsgruppa som skal lage innholdet til kundeseminarene:

Tore Strid (leder)
Øystein Skovro
Nils Roger Leithe

T24 *Bransjestandard for helikoptertyper og operasjoner*
Det er enighet i forumet at det vi tidligere har omtalt som «kraftreserve» bør omgjøres til betegnelsen «vektreserve». Hvilke verdier man bør operere med, og hvordan man skal beregne disse, skal følgende arbeidsgruppe finne løsning på:

Tone Aga (leder)
Tord Laugaland
Bjørn Pilskog

T09. *Standard mal for OM/SOP.*
Det er viktig at vi standardiserer SOP'er i forhold til den nye SPO'en som kommer. Følgende personer tar tak i dette:

Alexander Wangberg (leder)
Stefan Lund
Gunnar Nyhus
Oskar Norderval

DAG 2

10. Gjennomgang av Statnetts kurs for stropping av last.

Statnetts har laget et visuelt kurs for stropping av last, for både kran- og helikopter løft. Det er enkelte momenter i forhold til helikopterløft som ikke er kommet med i dette kurset, slik som farer for aerodynamisk påvirkning av lasten, dimensjon mellom ring og krok lasten skal festes på, fare for statisk elektrisitet.

Ledelsen kontakter Statnett og ber om at kurset blir tilgjengelig for alle.

11. SHT informerer

Hans Herdahl fra SHT kunne informere om at det heldigvis ikke vært noen hendelser innen innlands helikopter de siste månedene.
Herdahl gikk igjennom hva som finnes av digital informasjon ved en VFR flyvning, som SHT ved en ulykke kan dra nytte av i granskningsarbeidet.
Operatørene er skeptisk til hvordan dataene i en slik situasjon blir brukt hvis man har Appareo installert. Hva skjer hvis et havari ender som en rettsak, og SHT må utgi all informasjon? Usikkerheten og skepsisen rundt bruk av slikt utstyr er så stor at de strafferettslige forholdene må belyses. Ledelsen tar dette videre til LT i forhold til Luftfartslovens §12, og ber om en avklaring fra SHT om hvilke prosedyrer de har for behandling av datainformasjon.
I tillegg har Datatilsynet regler for bruk av kamera på arbeidsplass, bl.a. for varsling og merking. Sist men ikke minst bør det lages avtaler mellom flyverne eller deres organisasjoner og ledelsen om bruk.

12. Felles erfarings -/hendelsesdatabase (Tone Aga)

Tone Aga ønsket å ta opp i forumet muligheten til å etablere en felles erfarings-/hendelsesdatabase. Bakgrunnen er at selskapene kanskje har interne rapporter som isolert ikke gir nok volum til å danne et bilde av risiko. Men dette kan være tilfeller som går igjen i flere selskaper, og som samlet kan gi et annet bilde. Derfor burde bransjen få til en felles database. NF-2007 gir en oversikt, men mange hendelser blir bare rapportert internt, fordi det ikke er rapporteringspliktig. Det betyr likevel ikke at disse er uten betydning. Den nye forskrifta (EASA OPS) stiller krav til erfaringsutveksling. Vi bør sjekke ut om det finnes tekniske løsninger som gjør det mulig å etablere en slik database. Analyseavdelinga i LT bør trekkes inn i dette arbeidet. En slik rapportering må ikke gå på bekostning av å rapportere gjennom de offisielle organene (NF-2007).

13. «Whiteout». Valg av arbeidsgruppe til utarbeidelse av «leaflet»

Under møte i EHEST 1. desember skal Ørnulf ta opp dette temaet. Skal EHEST utarbeide et leaflet vedrørende Whiteout, eller skal FsF lage et forslag og sende til EHEST?

Dag Nygård fra LT tar regien på arbeidet, og får med seg en fra Heliteam og en fra Helitrans.

14. Implementering av Part SPO (Ørnulf Lien)

På møtet i september diskuterte vi når det er hensiktsmessig å innføre Part SPO.
LT's forslag er å implementere Part SPO 1. januar 2016. FsF sa seg enig i dette.
LT lager en implementeringsplan for jobben frem mot 1.januar, samt AltMoC HESLO

Dag Nygård (LT) gjennomgår i disse dager Part SPO og CAT for å se hva som er forskjeller.

15. Fri agenda

- Airlift har distribuert sitt løypestrengkart til forumets medlemmer

.

- Operatørene må ha et bevisst forhold til SMS. Man kan ikke bare be ansatte ta et nettbasert kurs som går på SMS generelt, men sørge for at alle er informert om selskapets SMS.

- T08 – Ordning for lineflyging under supervision.
  Hvis selskapet lager et opplegg for flyvningen, så kan en instruktør fly med en elev og begge logge flytid.
  Hvis selskapet har forsikringsordninger som dekker flytid for f.eks. lastemann som innehar et sertifikat, så kan lastemannen føre timene.
  Spørsmålet er om vi kan lukke T8 med denne forklaringa?
  Dette har også betydning for Alt MoC HESLO.

- T03 – Standardisert lærlingeordning for flygere innenfor bransjen.
  Spørsmålet som ble fremmet er om vi har juridisk rett til å standardisere slike ordninger?
  Man ønsker å få dette inn under en statlig lærlingeordning. Ledelsen kontakter NHO Luftfart med spørsmål om hva som kreves for å få dette godkjent som en statlig lærlingeordning.

16. Eventuelt. Neste års møtedatoer.

Neste års møtedatoer blir:
3. og 4. februar
21. og 22. april
8. og 9. september
Det siste møtet i 2015 må vi komme tilbake med dato for. Møtene avholdes på Gardermoen så fremt ikke noe annet blir bestemt.

Ledelsen minner også om Luftfartskonferansen i Bodø 28. og 29. januar.

Marianne Kirkesæther
Sekretær

Til stede: Tone Aga (Noraviation), Nils Roger Leithe (Airlift), Atle Solum (EHC), Bjørn Pilskog (NORD Helikopter), Odd Arne Lyng (Midtnorsk Helikopterservice), Hans Herdahl (SHT), Tore Strid (Pegasus), Gunnar Nyhus (Heliscan), Nils Helge Silbodal (Hesnes), Tord Laugaland (Fonnafly), Per Kristian Hoff (Politiets Helikoptertjeneste), Kjell Løwer (Fjord Helikopter), Øystein Skovro (Fjord Helikopter), Claus Tjalve (Lufttransport), Alexander Wangberg (Helitrans), Tom Østrem (Airlift), Øyvind Bergum (Heliteam), Bjarte Ellingsen (NLA), Geir Hamre (LT), Dag Nygård (LT), Marianne Kirkesæther (LT)

Kopi:
Luftfartsdirektøren, Samferdselsdepartementet